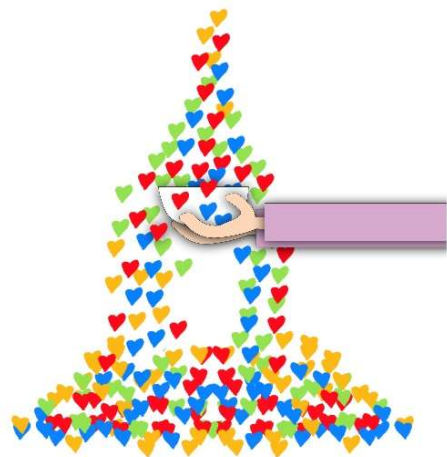

ØS GLÆDE!

*fra Guds bud, Troen, Bønnen,
Dåben, Skriftemålet og fra Den hellige Nadver!*

*Bibelkreds-oplæg
over hovedstykkerne i Lille Katekismus
Oplæg: Ud fra bogen*

Øs glæde fra Guds bud, Troen, Bønnen, Dåben, Skriftemålet og fra Den hellige Nadver!

Dette studieoplæg gennemgår Lille Katekismus med afsæt i Esajas 12,3: "I skal øse vand med glæde af frelsens kilder".

Frelsens kilder er de nådemidler, Gud bruger, når han rækker os frelsen: Evangeliets ord, Dåben, Skriftemålet (syndsbekendelse og tilgivelsen) og Nadveren.

Men også De ti Bud hører med. De sætter os i arbejde med det, vi er til for: lydighed og tjeneste til Guds ære og til andre menneskers gavn, og de hjælper os til at indse, at vi er syndere for Gud og mennesker. Det gør ondt. Men det er godt for os, fordi Gud på den måde vil føre os til Jesus Kristus.

Troens tre artikler om Gud Fader, Søn og Helligånd er hovedsagen. Her henter vi troens glæde.

Og i Fadervor indbyder Jesus os til bede. Bøn og glæde hører sammen, fordi vi netop i bønnen kan kaste alle vore bekymringer på Gud, som har omsorg for os.

Derpå følger i Lille Katekismus stykkerne om Dåben, Skriftemålet og Nadveren. Her giver Gud os sin nåde personligt. Og han bruger synlige tegn, for at vi kan være helt sikre på, at frelsen gælder os.

Hæftet inspireret af "Why I am a Joy*Fully Lutheran?" Instruction, Meditation and Prayers on Luther's Small Catechism by M.Harrison, St. Louis 2018.

I forhold til det engelske oplæg er der både forkortelser og tilføjelser af undertegnede. Desuden er der tilføjet spørgsmål til samtale.

Hæftet udarbejdes i løbet 2019-20 som hjælp til at øse med glæde af Frelsens kilder. Og det er en opfølgning på årstemaet i Den Evangelisk Lutherske Frikirke 2019-20: "Øs med glæde af frelsens kilder!" (Es 12,3).

pastor Leif G. Jensen, januar 2020

KAPITEL 1:

Øs glæde - fra Guds bud

1. bud, side 4-6

2. bud, side 7-10

3. bud, side 11-14

4. bud, side 15-18

5. bud, side 19-22

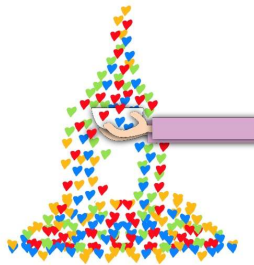
6. bud, side 23-26

7. bud, side 27-30

8. bud, side 31-34

9.-10. bud, side 35-38 (bringes snart)

Budenes afslutning, side 39-42 (bringes snart)

1. bud

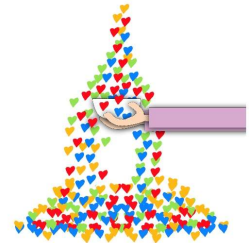
Du må ikke have andre guder!

Det vil sige: Vi skal over alle ting frygte og elske Gud og stole på ham.

2 Mosebog 20,2-3: Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Egypten, af trællehuset. Du må ikke have andre guder end mig.

1 Samuel 2,1: Hanna bad: Mit hjerte fryder sig over Herren.

Fil 4,4: Glæd jer altid i Herren! Jeg siger atter: Glæd jer!

1. DET FØRSTE BUD ER DET STØRSTE

Udfordringen er, om jeg skal forsøge at tilfredsstille mig selv med falske glæder, eller om jeg skal knuses og oprejses igen og få den sande glæde, som kun kommer fra den ene og evige Gud, Faderen, Sønnen og Helligånden. Hvem eller hvad skal være min gud? Hvem skal jeg se hen til for at blive velsignet? Hvor finder jeg vished og tryghed? Hvad begærer jeg? Hvad frygter jeg? Hvad skal jeg elske og holde af? Hvad stoler jeg på her i livet?

Til samtale

- 2 Mosebog 20,2-3: Hvorfor det var vigtigt for Guds folk at blive mindet om, hvad Gud havde gjort for dem, før Gud gav dem det første bud! Og hvordan Gud har befriet os fra slaveriet: Hvad var vort slaveri? Og hvordan befriede Jesus os?
- Filipperbrevet 4,4: Hvad siges der i Fil 4,7 som en stærk begrundelse for at være glad i HERREN?

2. AFSLØRING AF MIT AFGUDERI

Falske guder tilbyder falske glæder. Afguder er stumme og døde. Jesus fortæller om den rige mand og Lazarus (Lukas 16). Den rige mand havde mange glæder, men Gud var ikke hans gud.

Afguder er alt det, vi dyrker og frygter og elsker i stedet for og på trods troen på Gud Fader, Søn og Helligånd.

Dyrker du

- dine evner? (du anser dig selv for at være din egen lykkes smed)?

- din stolthed? (dit eget navn)?

- din egen åndelighed og anden falsk gudstro? (du søger ikke hjælp i prædiken og Guds ord)?

Dyrker du

- din familie (du sætter familien over alt andet og lader den bestemme over din andagt og gudstjeneste)?
- din sundhed og helbred (du bliver fortvivlet, hvis der er noget galt med dit helbred eller udseende, du sætter legemets og psykens vel over dit åndelige liv med Gud)?
- sex (du sætter det i praksis over troskab og kærlighed)?
- ting / penge, som du higer efter at få, men ikke har (mammon styrer dine tanker)?
- ære på bekostning af andres ære?
- eller dyrker du begæret i dit eget hjerte?

Frygter du mest af alt at miste noget af det, som her nævnt? Og elsker du det over alle andre ting? Da er det blevet din afgud. Hvis du er en synder, vil du nok svare "ja" på en del af dette! Det er forfærdeligt. Du er lige så stor en synder, som andre i menigheden. Og du burde skamme dig. Og det gør du måske også. Og du skammer dig måske ved at tale om det. Og det er heller ikke nødvendigt at fortælle om det til alle. Men fortæl det til Gud. Og tal med andre om det, hvis det kan være til hjælp for dem. Og for dig.

I bibelen står jo også, at vi må bekende vore synder for hinanden og blive tilgivet af Gud gennem dem, Gud kalder til at forkynde evangeliet.

Til samtale

- Overvej sammen, hvordan vi kan ens egne evner, ære og åndelighed kan blive noget vi dyrker som en afgud
- Overvej, hvordan man kan blive optaget af sin familie / egen sundhed og helbred / egne ting og glemme at tage sig af andre mennesker, som vi skal tage os af. Hvordan kan det blive en afgudsdyrkelse, vi næppe sanser?
- Hvorfor er det vanskeligt at tale om konkrete synder? Er det, fordi I ikke synes, at I har nogen? Eller er det fordi det er skamfuldt?
- Med hvilken begrundelse skal man bekende sin synd for en anden kristen?

3. GUD ER MIN FRELSER

Det første bud kræver af os, at vi tror på den ene sande Gud, Faderen, Sønnen og Helligånden. Når jeg hører om ham og hvad han har gjort for mig, ser jeg mig selv som en stakkels skabning, som står til ansvar for ham, men som også elsker af ham så højt, at han gav mig sig selv. Han blev menneske. Han skaber tro og håb i mit hjerte ved at tilgive mig alle mine synder. Det er ham, jeg skal frygte og elske over alle ting. Er det et tungt krav? Ikke når vi kender ham og tror på ham. Da bliver det en glæde. Vi øser glæden fra den tro, Gud giver os.

Samtidig fortæller Bibelen os, at Guds søn blev ligesom os i alle ting, dog uden synd (Hebr 2,17-18 og 4,15). Han lærte os at bede: "Ske din vilje, som i Himlen, således også på jorden!" (Matt 6). Og han bad selv sådan i Getsemane og blev bønghørt. Guds vilje

skete med ham, da han døde på korset for os.

Den, Gud, som siger til os: "Du må ikke have andre guder end mig" (2 Mos 20,3), siger forinden: "Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af trællehuset!" (2 Mos 20,2). Det betyder oversat til Nye Testamente: Den Gud, som siger: "I kan ikke tjene både Gud og Mammon!" (Matt 6,24), er den samme Gud, som siger: "Tro ikke, at jeg er kommet for at nedbryde loven eller profeterne. Jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at opfylde" (Matt 5,17).

Jesus har opfyldt loven for os. Og evangeliet fortæller, at han derefter døde på korset og betalte løsesummen for os. "Menneskesønnen ikke er kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange" (Matt. 20,28). Så er alle vore synder tilgivet.

Jeg kan øse glæde ...

- + fordi Jesus holdt det første bud for mig. Han led min straf. Han befriede mig fra dommen, ved selv at bære min straf.
- + fordi Gud Fader, Søn og Helligånd er den sande Gud, der forpligter mig til at leve efter hans vilje, men også er barmhjertig og nådig.
- + fordi mine afguder er afsløret, og jeg har fået fællesskab med den sande Gud.
- + fordi den sande Gud sørger for mig i dag og i morgen (Matt 6,30-32).

Til samtale

- Læs Hebr 2,17-18 og 4,15 og tal om glæden ved at have Jesus som Herre!
- Tal om de nævnte grunde til, at vi kan øse glæde. Og fjf flere til.

BØN

Kære Herre. I Den Hellige Skrift underviser du os om, at du, som er Fader, Søn og Helligånd, er den eneste sande Gud. Du har myndighed til at sige, at vi ikke må have andre guder, og at vi skal elske og frygte dig og dig alene.

Jeg takker dig, at du gennem Jesu fuldkomne liv og stedfortrædende død har genløst mig fra alle mine synder, også fra al min afgudsdyrkelse. Jeg bekender for dig, at jeg dagligt synder meget i tanke, ord og gerninger og fortjener din straf.

Tilgiv mig. Forny mit hjerte. Lad den gamle Adam i mit dø. Ødelæg mine afguder. Gør, at jeg klynger mig til Jesus og ham alene. Lad mig glæde mig i ham alene og i troens glæde bruge dit skaberværk til din ære og andre menneskers gavn. Amen.

Læs mere om det første bud i Store Katekismus side 42-50 (Credos udgave)

2. bud

Du må ikke misbruge Herren din Guds navn!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke bander, sværger, øver trolddom, lyver eller bedrager ved hans navn, men i al nød påkalder det, beder, lover og takker.

Salme 5,12: *Alle, der søger tilflugt hos dig, skal glæde sig, de skal juble til evig tid. Du beskytter dem, og de, der elsker dit navn, skal fryde sig over dig.*

1. HERREN vor GUDS NAVN

Ligesom det første bud underviser hjertet og lærer troen, således fører det andet bud os ud af os selv og retter mund og tunge mod Gud (Store Katekismus s. 50-51). *“Det, som kommer ud af munden, udgår fra hjertet” (Matt 15,18a).*

Guds hellige navn **Herren** nævnes første gang i 1 Mosebog 2, hvor Gud går i enkeltheder og fortæller om skabelsen af mand og kvinde. *Da formede Gud Herren mennesket af jord og blæste livsånde i hans næsebor, så mennesket blev et levende væsen (1 Mos 2,7).* Mennesket er skabt til at kende Herren og vandre med ham. Mennesket er skabt med et glad hjerte og med læber, som udtrykker hjertets jubel.

Syndefaldet, som er den store glædes-dræber, følges op af Evangeliets løfte om, at Frelseren vil blive født. *“Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden, mellem dit afkom og hendes: Hendes afkom skal knuse dit hoved, og du skal bide hendes afkom i hælen” (1 Mos 3,15).* Synden skaber ravage og forvirring.

Men blot 12 kapitler senere i 1 Mosebog har man på Abrahams tid glemt Guds navn (ca. 2.000 f. Kristi fødsel). Herren åbenbarede sig for Abraham og befriede ham fra afgudsdyrkelsen (1 Mos 12,1 og Jos 24,2). Herren lovede Abraham: *“Alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom” (1 Mos 22,18).*

Fem hundrede år senere åbenbarede Herren sig for Moses i den brændende tornebusk: *Dér viste Herrens engel sig for ham i en flammende ild fra en tornebusk. (2 Mos 3,2).* Moses fik march-ordre om at føre Guds folk ud af fangenskab i Egypten. Men Moses sagde til Gud: *«Når jeg kommer til israelitterne og siger til dem, at deres fædres Gud har sendt mig til dem, og de spørger mig, hvad hans navn er, hvad skal jeg så sige til dem?» Gud svarede Moses: «Jeg er den, jeg er!» (2 Mos 3,13-14).*

Navnet “Herren” (på hebraisk JHVH) binder Skabelse og Frelse sammen. Her er Guds store skabergerning og hans løfter om at komme som vores frelser knyttet sammen. Navnet “Herren” bruges om Gud gennem hele gamle testamente. Og navnets betydning for os læser vi om hos profeterne, hvor der står: *Og enhver, som påkalder*

Herrens navn, skal frelses (Joel 3,5).

Frelses-historien når sit højdepunkt, når Herren lader sig føde. Evangelierne fortæller os indgående om, hvem Herren er: Han er Jesus! *“Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren (Luk 2,11).*

I Nye Testamente skriver apostlen Paulus med henvisning til profeterne og opfyldelsen i Jesus: *“Enhver, som påkalder Herrens navn, skal frelses!” (Rom 10,13).* Han forklarer, at Herrens navn er Jesus-navnet: *“For hvis du med din mund bekender, at Jesus er Herre, og i dit hjerte tror, at Gud har oprejst ham fra de døde, skal du frelses. For med hjertet tror man til retfærdighed, med munden bekender man til frelse, for Skriften siger: “Ingen, som tror på ham, skal blive til skamme.” Der er ingen forskel på jøder og grækere; alle har den samme Herre, rig nok for alle, som påkalder ham (Rom 10,9-12).*

Og vi døbes til at være hans disciple i *“Faderens og Sønnens og Helligåndens navn” (Matt 28,19).* Og Jesus har selv sagt til os, at vi må bede til Gud i hans navn: *“og hvad I end beder om i mit navn, det vil jeg gøre, for at Faderen må blive herliggjort i Sønnen. Beder I mig om noget i mit navn, vil jeg gøre det” (Joh 14,13-14).*

Til samtale

- Læs Matt 15,18a og tal om, hvordan hjertets tanker kan høres i det, der kommer på vore læber – både på godt og ondt.
- Tal om sætningen: “Mennesket er skabt til at kende Herren og vandre med ham. Mennesket er skabt med et glad hjerte og med læber, som udtrykker hjertets jubel.” – Hvorfor forsvinder glæden, når vi glemmer Herren? Hvorfor kommer glæden tilbage, når vi lærer ham at kende?
- Hvad vil det sige at “påkalde Herrens navn”? Hvorfor gør vi det mest i nøden?

2. MISBRUG OG MANGLENDE BRUG

Men alt for ofte svigter mine læber. Jeg gik med vrangforestillinger, og vrede og selvskhed fyldte mit hjerte. Derfor sagde min mund onde og forkerte ord, ja, jeg brugte Guds navn som bekræftelse på min vrede. Her bliver det tydeligt, hvad Jesus siger i Matthæus 15,18-20: *“Men det, som kommer ud af munden, udgår fra hjertet, og det gør et menneske urent. Thi fra hjertet udgår onde tanker, mord, ægteskabsbrud, utugt, tyveri, falsk vidnesbyrd og bespottelser. Det er det, som gør et menneske urent.”*

Og når jeg undlader at sige noget eller skjuler min vrede med milde ord, bedrager jeg både mig selv og andre.

Måske jeg også er bange for at blive gjort til grin, hvis andre opdager, at jeg tror på Jesus, og derfor gør jeg måske som Peter, da han sagde: *“Jeg kender ikke den mand!” (Matt 26,72 og 74).*

Jeg er jo kristen. Jeg bærer Kristus’ navn. Og alligevel sviner jeg hans navn til – og

nogle gange helt åbenlyst. Jeg har min frihed til at bekende, at Jesus er min frelser, men i stedet skjuler min tro, som om noget frygteligt ventede mig, hvis jeg bekendte mig til Kristus.

Og jeg tænker på, hvor koldt mit hjerte kan være, så jeg ikke kalder på Gud i bøn. Jeg får ikke tid til en morgenbøn, men skynder mig afsted til studiet, på arbejde eller ind i en ligegyldig serie eller et tilfældigt fjernsynsprogram. Hvor tankeløs er jeg dog ikke! Hvorfor synger jeg ikke en lovsang til Gud? Gud overøser mig med sin velsignelse, med mad, tøj, venner og et trygt sted at bo, og jeg glemmer helt at takke ham.

Til samtale

- Læs Matt 15,18-20 og tal om, hvad der sker med vort forhold til hinanden, når vi taler ondt.
- Tal om, hvorfor hjertet kan være så koldt, at vi slet ikke mærker behovet for at påkalde Gud, bede til ham og takke ham.
- Hvorfor er alt det andet i hverdagen så meget vigtigere end at overholde det 2. bud?

3. BIBELORD formet til bøn

2 Korintherbrev 5,21: Ham, der ikke kendte til synd, har han gjort til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham.

- Kristus, vær du min synd!
- Kristus, vær du min retfærdighed!

Lukas 23,34: Men Jesus sagde: «Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør.»
Romerbrevet 8,32-34: Han, som ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os alle, vil han ikke med ham skænke os alt? Hvem vil anklage Guds udvalgte? Gud gør retfærdig. Hvem vil fordømme? Kristus Jesus er død, ja endnu mere, han er opstået og sidder ved Guds højre hånd og går i forbøn for os.

- Kristus, vær du mine læber!
- Kristus, gå i forbøn for mig!
- Kristus, bed for mig!

Matthæus 15,36: Og han tog de syv brød og fiskene, takkede, brød dem og gav disciplene dem, og de delte dem ud til skarerne.

Lukas 22,17: Så tog han et bæger, takkede og sagde: «Tag det og del det imellem jer.»
1 Thessalonikerbrev 5,18: Sig tak under alle forhold; for dette er Guds vilje med jer i Kristus Jesus.

- Far i himlen! Se på Kristus og hør hans tak. Lær os at takke!
- Hjælp os at bruge tiden til tak!
- Tak, at det er din vilje med os i Kristus Jesus!

4. BØN OM AT FÅ GLÆDEN TILBAGE

Jeg kender Gud, når jeg kender hans navn. Jeg kender Jesus!

O Jesus: **undervis** mig i dit ord og sandhed: "Dit ord er sandhed" (Salme 119,160 og Joh 17,17)

O HERRE, lad mig bringe **takofre** og fortælle om dine gerninger med jubel. (Salme 107,22).

O Jesus, giv mit hjerte og mund ydmyghed, så jeg **bekender** min synd, og giv mig styrke til at bekende Dit navn!

O Jesus, **åben mine læber** (Salme 51,19), så jeg ustandseligt kan bede om Din velsignelse.

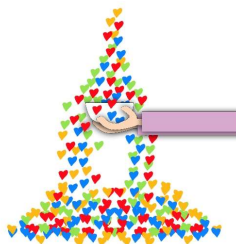
Læs mere om det andet bud i Store Katekismus side 50-56 (Credos udgave)

3. bud

Du skal holde hviledagen hellig!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke ringeagter prædiken og hans ord, men holder det helligt, gerne hører og lærer det.

Salme 43,3-4: Send dit lys og din sandhed, de skal lede mig, bringe mig til dit hellige bjerg og til din bolig. Så kan jeg komme til Guds alter, til Gud, min glæde og min fryd, og takke dig med citerspil, Gud, min Gud.

1. GLÆDEN FRA DET TREDJE BUD

Igennem århundreder er mange kristne gået glip af glæden over den sandhed, som ligger i det tredje bud. Det skal jo forstås i lys af Evangeliet, i lys af Kristus.

Salme 43 viser os sammenhængen. Når Gud sender sit lys og sin sandhed, da ledes jeg til Guds hus i glæde.

Jesus siger jo, at han er "herre over sabbatten" (Matt. 12:8).

I gamle testamente var det forbudt at arbejde på sabbatten. Gud ville på den måde sikre, at mennesker og dyr fik hvile. *5 Mosebog 5,14-15: Men den syvende dag er sabbat for Herren din Gud. Da må du ikke gøre noget som helst arbejde, hverken du selv eller din søn eller datter, din træl eller trælkvinde, din okse, dit æsel eller et hvilket som helst af dine dyr, og heller ikke den fremmede i dine byer; din træl og din trælkvinde skal hvile ud ligesom du selv. Husk, at du selv var træl i Egypten, og at Herren din Gud førte dig ud derfra med stærk hånd og løftet arm. Derfor har Herren din Gud befalet dig at fejre sabbatsdagen.*

Og sabbatten var forbundet med glæde. *Esajas 58,13-14: Hvis du tager dig i vare på sabbatten og ikke driver handel på min hellige dag, hvis du kalder sabbatten frydefuld og Herrens hellige dag ærværdig, hvis du ærer den ved ikke at gøre, som du plejer, drive handel og træffe aftaler, så skal du glæde dig over lykken hos Herren.*

Til samtale

- I Salme 43 bedes om, at Gud vil sende to, som skal lede os til at komme for Herrens alter i glæde.
- Hvordan omslutter Gud dig på alle sider i livet – og om søndagen i kirken?

2. GLÆDEN FORSVANDT

Men på Jesu tid var jødernes lov-udlægning føjet til. Og buddet og glæden over at hvile fra arbejdet og at tilhøre Guds folk var pist borte. Man angreb også Jesus og hans disciple. (Matthæus 12,2: *Da farisæerne så det, sagde de til ham: «Se, dine disciple*

gør noget, som det ikke er tilladt at gøre på en sabbat.»)

Til samtale

- Overvej, hvorfor sådanne gale tanker om det 3. bud kan opstå hos os?
- Når lægen siger til patienten, at han har brug for hvile, vil det være underligt, hvis patienten betakker sig og følger sit eget hoved. Og det kan få alvorlige konsekvenser. Tal om det 3. bud ud fra denne sammenligning

3. GUD GIVER OS GLÆDEN TILBAGE

HVILE ER GAVNLIGT. Biblen bevidner, at Gud skabte jorden på seks dage og hvilede på den syvende dag (1 Mos 1 og 2,1-3). Og ud fra den måde, Gud skabte og hvilede på, ordnede han det også for os mennesker, så vi i løbet af en uge både skulle arbejde og hvile.

Martin Luther, som var professor i Gamle Testamente, forstod, at Kristus og apostlene ikke kræver, at man hviler på en bestemt dag, sådan som det var foreskrevet i Gamle Testamente. (Se note bagerst i kapitlet).

"Herrens dag" (Åb 1,10) eller "den første dag i ugen" (ApG 20,7), da Kristus stod op fra de døde, er SØNDAGEN (og ikke sabbatsdagen, som jo var lørdag). Helt fra kirkens første tid blev det sædvane og tradition, at kristne samledes om Guds ord og modtog Kristi gaver (dåb og nadver). Det bevidner Herrens apostel jo også mange steder, og han viser os, at Kristus bragte os hvile og glæde.

Kolossenserbrevet 2,13-14 og 16-17: Også jer, der var døde i jeres overtrædelser, uomskårne på kroppen, gjorde Gud levende sammen med ham, da han tilgav os vore overtrædelser. Han slettede vort gældsbevis med alle dets bestemmelser imod os; han fjernede det ved at nagle det til korset; ... Lad derfor ikke nogen dømme jer på grund af mad eller drikke, eller på grund af fester eller nymåne eller sabbatter. Det er kun en skygge af det, som skal komme, men legemet selv er Kristus.

En ugentlig fridag giver mennesker og dyr den nødvendige hvile. Men det vigtigste er på hviledagen er, at vi "kan få lejlighed og tid til at deltage i gudstjenesten, hvor man kommer sammen for at høre og beskæftige sig med Guds ord og for at prise Gud, synge til hans ære og bede." (Store Katekismus side 57).

... så vi ikke ringeagter prædiken og hans ord

Hvorfor er vigtigt, at vi ikke foragter prædiken og hans ord? Fordi "Guds ord er den dyrebare skat, som gør alle ting hellige. ... Når man beskæftiger sig med Guds ord, prædiker, hører læser det eller tænker over det, bliver både person, dag og gerning helliget." (St. Katekismus side 59). Guds ord giver os de gaver, som ordet fortæller os om. "Troen kommer altså af det, der høres, og det, der høres, kommer i kraft af Kristi ord." (Rom 10,17).

... men holder det helligt, gerne hører og lærer det.

Guds ord er helligt, fordi det gør os hellige. Guds ord dømmer os og frikender os. Det døder og det gør levende. Vi holdes i live som kristne ved at lytte til det Gud siger. Gud viser os vore synder og tilgiver os. Ordet fører os til nadverboret, hvor vi får tilgivelse. Det gør os glade. Og når Gud taler til os, hører vi også, at han sender os ud i de forskellige kald og opgaver, han har givet os. Derude i hverdagen kan vi tjene Gud og være til gavn for vor næste i familie, blandt naboer og i samfundet. Og vi kan fortæller om Evangeliet, som vi modtog i gudstjenesten. Kun en tåbe kan være uenig med David, som siger: *“Jeg blev glad, da de sagde til mig: Lad os drage til Herrens hus!”* (Salme 122)

Til samtale

- Tal om, hvorfor de kristne valgte søndagen som helligdag.
- Hvad skal vi bruge søndagen til?

BØN med tak og bekendelse

Jeg ved, hvad Gud ord er. Jeg ved af Skrifterne (Bibelen) er Guds ord. Jeg har en trofast præst, som prædiker Guds ord.

Herre, i det tredje bud underviser du mig om, at jeg skal tage mig tid til at lytte til prædiken og Guds ord. Jeg skal betragte det som helligt og med glæde høre og lære det.

Tak, kære Herre, at du har givet Kirken dit fuldkomne ord, og at du har givet præster, som forkynder og underviser med dit ord. Tak, fordi jeg får lov til hver dag at læse i De hellige Skrifter og holde andagt i mit hjem. Tak for søndagens gudstjeneste, hvor jeg kan tage imod dine gaver.

Jeg indrømmer og bekender, at jeg for ofte har været doven eller ligegyldig med at læse dit ord. Jeg har også undladt at gå i kirke, og jeg undlod at takke dig for en trofast menighed og præst, jeg var ikke opmærksom, når dit ord blev prædikeret. Tilgiv mig, Herre! Velsign min præst med glæde i hans opgave, når han prædiker og underviser.

Hjælp mig til at lytte til dit ord, så jeg gerne hører og lærer det. *Jeg fryder mig over dit ord som en, der får et vældigt bytte* (Sl 119,162).

Martin Luther skriver i Store Katekismus om det 3. bud:

Vi kalder det for hviledag efter det hebraiske ord “sabbat”, der egentlig betyder at hvile, dvs. at være fri for arbejde. Derfor plejer vi at sige “holde fyraften” eller “at holde helligaften”. Nu har Gud i Gamle Testamente udvalgt og indsat den syvende dag og befalet at holde den hellig frem for andre dage. Med hensyn til den ydre hvile er dette bud alene givet jøderne, for at de skulle holde inde med det daglige arbejde og hvile sig, så at både folk og fæ kunne komme til kræfter og ikke blive svækket ved uafbrudt

arbejde.

Jøderne opfattede ganske vist dette bud alt for stramt og misbrugte det på det groveste, da de anklagede Kristus og ikke ville finde sig i gerninger fra hans sagde, som de også selv gjorde på sabbatten, sådan som man læser i evangeliet, som om dette bud var opfyldt ved, at man helt holdt sig fra ydre gerninger. Meningen med buddet var slet ikke dette, men derimod, at de skulle helligholde hviledagen, som vi nu skal høre. Derfor angår dette buds bogstavelige mening slet ikke os kristne. Det angår rent ydre ting ligesom andre bestemmelser i Det gamle Testamente, der er bundet til bestemte skikke, personer og steder, men som nu alle gennem Kristus er overladt til vor frie afgørelse.

For nu at nå til en letfattelig kristen forståelse af, hvad Gud forlanger af os i dette bud, skal vi lægge mærke til, at vi ikke holder hviledage for de forstandige og oplyste kristnes skyld, for de behøver dem ikke. Nej, vi gør det først og fremmest af hensyn til legemets behov, fordi naturen selv lærer og kræver, at det jævne folk, der hele ugen har passet sit arbejde og fag, en enkelt dag kan trække sig tilbage for at hvile ud og komme til kræfter. Dernæst gør vi det især, for at man på en sådan hviledag (fordi man ellers ikke kan komme afsted med det) kan få lejlighed og tid til at deltage i gudstjenesten, hvor man kommer sammen for at høre og beskæftige sig med Guds ord og for at prise Gud, synge til hans ære og bede.

... Læg derfor mærke til, at dette buds kraft og magt ikke består i at hvile, men i at hellige, dvs. denne dag har en særlig, hellig øvelse. ... På denne dag bør den gerning ske, hvorved et menneske selv bliver helligt, og det sker, som sagt, alene ved Guds ord. ... Da nu Guds ord er så væsentligt, at ingen hviledag helliges undtagen ved det, skal vi vide, at Gud vil have dette bud strengt overholdt, og at han vil straffe alle, der foragter hans ord og ikke vil høre og lære det, især på den tid, som særligt er bestemt dertil. Mod dette bud synder derfor ikke kun de, som groft misbruger hviledagen (ved at sidde på bodegaen eller i havesyge slider sig ihjel med arbejde), men også de, der hører Guds ord som anden underholdning, og som kun af vane går ind og ud af kirken, så de, når året er omme, ved nøjagtigt lige så lidt som året før ... Derfor må du altid have Guds ord i hjerte, mund og ører. Hvis hjertet er tomt, og ordet ikke lyder, bryder Djævelen straks ind og har voldt skade, før man ved af det.

Ordet har sådan en kraft, når det overvejes, høres og forkyndes for alvor, at det aldrig er uden frugt, men bestandigt giver ny indsigt, glæde og hengivenhed og renser hjerte og tanker.

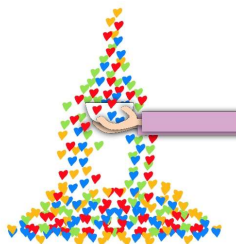
Læs mere om det tredje bud i Store Katekismus side 56-61 (Credos udgave)

4. bud

Ær din far og din mor!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke ringeagter vore forældre og foresatte eller vækker deres vrede, men holder dem i ære, tjener, lyder, elsker og agter dem.

Ordsprogenes Bog 23,25: Lad din far glæde sig over dig, lad hende, der fødte dig, juble!

1. VORT FORHOLD TIL GUD og TIL FAR og MOR

De første tre bud beskriver vores forhold til Gud. De næste syv beskriver vores forhold til andre mennesker. Og her nævner Gud som de første dem, som han gav os livet gennem, nemlig far og mor. Han fremhæver fader- og moderforholdet frem for alle andre forhold mellem mennesker. For over for brødre og søstre, og over for næsten i det hele taget, befaler han intet mere end, at vi skal elske dem. Han skiller altså fader og moder fra og udmærker dem frem for alle personer på jorden, ja, stiller dem ved siden af sig selv. At ære er nemlig langt mere end at elske, eftersom det ikke alene indbefatter kærligheden, men også en tilbageholdenhed, ydmyghed og ærefrygt som over for en skjult majestæt. ... (St. Katek. S.61-62).

Når vi frygter og elsker Gud får det som resultat, at vi ærer forældre og de autoriteter, som har fået myndighed over os. Hvis vi behandler vor næste dårligt og foragter forældre og andre lovlige autoriteter (i skole, kirke og samfund), synder vi mod både det første og fjerde bud.

Til samtale

- Overvej sammen hvordan Gud gav os livet gennem far og mor og sørgede for os gennem deres omsorg i barndom og ungdom. Tal om, hvordan forældre er i Guds sted og derfor skal æres.

2. GLÆDE OG FRYD

Forældre oplever glæde, når børnene ærer dem. Og det fylder hjemmet med glæde og bærer frugt i hverdagen.

Gud siger ved apostlen Paulus: **Børn, adlyd jeres forældre i Herren, for det er rigtigt. "Ær din far og din mor!" Det er det første bud, der er knyttet et løfte til: "for at det må gå dig godt og du må få et langt liv på jorden."** (Ef 6,1-3).

Store Katekismus forklarer: Lær derfor nu for det første, hvad det vil sige at ære forældrene, som det er krævet i dette bud. 1) Man skal i alle forhold anse dem for herlige og kostbare som den største skat på jorden. 2) Dernæst skal man også i ord være

beskeden over for dem, ikke tale vredt til dem, være stædig eller rette bebrejdelser mod dem, men lade dem have ret og tie, hvis de går for vidt. 3) For det tredje skal man også i gerning, det vil sige, med liv og ejendom, bevise dem en sådan ære, at man tjener, hjælper og forsørger dem, hvis de er gamle, syge, skrøbelig eller fattige. Det skal man ikke alene gerne gøre, men det skal ske med ydmyghed og ærbødighed, som om det var gjort over for Gud. (St. Kat. s. 62-63).

Til samtale

- Hvorfor er det, vi gør mod vore forældre, som om det var gjort over for Gud?
- Hvordan kan det motivere os til lydighed mod det 4. bud?

Derudover må det også opmuntre os desto mere, at Gud knytter et herligt løfte til dette bud, når han siger: "For at du må leve længe i det land, hvor du bor". Her kan du selv se, hvor alvorligt Gud tager dette bud, når han ikke alene give rudtryk for, at det behager ham, og at han har sin glæde og lyst deri, men også, at det skal komme os til gode og tjene til vort bedste, så vi kan have et roligt og lykkeligt liv. ... For at leve længe betyder i Skriften ikke blot at blive gammel af dage, men at have alt det, som hører til et langt liv, som f.eks. sundhed, kone og børn, arbejde, fred, en god regering osv., alt sammen ting, uden hvilke dette liv hverken kan nydes med glæde eller bestå i længden. (St. Kat. S. 67).

Sådan vil Gud gennem lydighed mod dette bud velsigne livet både for forældre og deres børn. Det begynder hos forældrene og udfolder sig i familien.

3. FORÆLDRENE FÅR IKKE BØRN FOR SJOV

I samme åndedrag har Gud dette ord til forældrene: **Og fædre, gør ikke jeres børn vrede, men opdrage dem med Herrens tugt og formaning.** (Ef 6,4).

St. Katekismus forklarer: Der er grund til at forkynde for forældrene, hvad deres embede er, og hvordan de skal forholde sig over for dem, som de er bemyndiget til at lede. ... Æren, det vil sige magten og retten til at styre, giver han dem ikke, for at de skal lade sig tilbede, men for at de skal tænke på, at de selv skylder Gud lydighed, og frem for alt tage deres embede på sig med iver og troskab, så de ikke blot føder og legemligt forsøger deres børn ..., men især opdrager dem til at prise og ære Gud. Tro derfor ikke, at du kan handle, som det passer dig selv, men du skal gøre, hvad Gud alvorligt har befalet og pålagt dig, og over for ham ska l du aflægge regnskab. ... Her møder vi imidlertid igen den elendige plage, at ingen gør sig det klart eller tager sig af det. De lever som om Gud gav os børn, for at vi skal have lyst og morskab. ... Derfor skal enhver vide, at han under tab af Guds nåde er pligtig til frem for alt at opdrage sine børn til at frygte og kende Gud og også, hvis de egner sig til det, at lade dem lære og studere, så at de kan bruges til noget. Bar man sig sådan ad, ville Gud også rigeligt give sin velsignelse og nåde til, at man kunne opdrage mennesker, som land og folk kunne have glæde af. (side 73-74).

Til samtale

- Hvorfor er der fare for, at vi som forældre misbruger vores magt, så vi tænker

på vor egen ære i stedet for børnenes vel?

- Hvordan opdrager kristne forældre deres børn til at prise Gud?

4. SORG og SKRIG

Familier smuldrer, når forældre er hårde og mangler kærlighed. Og det fører til mange former for lidelse, når børn ikke elsker og respekterer deres forældre. Livet bliver forbandet. Der bliver råbt og skreget. Det opstår dybe sår i livet. Forældres dårlige vaner overføres til børnene og den kommende slægt. Og troen på Gud visner. Der bliver ikke holdt bøn i familien, ingen går i kirke, og tilgivelsen forsvinder fra hjemmet. Bekymringer, søvnløshed, mangel på respekt, vrede, had og kamp. Børn mistrives og misbruges og vokser op uden glæde og i bitterhed.

Det, som fødes og skabes i hjemmet, fortsætter uden for hjemmet. Når der ikke er respekt og indbyrdes kærlighed i hjemmet, vil både forældre og børn tage respektløshed og kærlighedsløshed med sig i skole, på arbejdsplads, i kirke og i samfundet som helhed.

Når jeg er ulydig over for mine forældre, breder det sig, så jeg vrænger autoriteter. Og jeg bliver egen lille herre. Ja, jeg glemmer endda også, at Jesus Kristus er min Herre.

Til samtale

- Tal om den ulykke, hvordan forældres dårlige vaner og overføres på børnene og kan ødelægge familiens liv.
- Hvorfor er der stor fare for, at respektløshed i familien gør det svært eller umulig for børn at respektere autoriteter uden for hjemmet – og i sidste ende kan ødelægge deres forhold til Jesus som deres Herre?

5. JESUS og DET FJERDE BUD

Og Jesus var selv lydige mod sine forældre (Lukas 2,41-51). Og han ærede sin moder, mens han hang på korset ved at give hende en søn, som skulle sørge for hende i hendes alderdom (Joh 19,25-27).

Jesus anerkendte alle lovlige autoriteter. Han irettesatte farisæerne, fordi de gav mennesker lov til forsømme omsorgen for forældre ved i stedet at give penge (tiende) til religiøse formål (Markus 7,9-13). Han anerkendte de religiøse lederes autoritet – også dem, som var korrupte – *”De skriftkloge og farisæerne sidder på Moses’ stol”* (Matt 23,2). Han anerkendte de romerske myndigheders ret til at lave mønter og inddrive skat (Markus 12,7).

Jesus har også givet os at leve i hans kirke, der er hans legeme. Her giver han os sin nåde, og kalder han tjenerne *”så Kristi legeme bygges op”* (Ef 4,7-13). Han siger til sine apostle: *Den, der hører jer, hører mig, og den, der forkaster jer, forkaster mig. Men den, der forkaster mig, forkaster ham, som har udsendt mig.»* (Luk 10,16).

Ligesom Gud har givet forældre myndighed og ansvar i familien, har Gud også givet sine apostle og dermed Skriften myndighed i kirken. Dem, som er kaldet til at forkynde Guds ord, har myndighed og ansvar i kirken, ligesom forældre har det i hjemmet.

Til samtale

- Overvej sammen, hvordan Jesus selv opfyldte det 4. bud som barn og voksen!
- Læs 1 Tim 5,8 og overvej, hvad det betyder i praksis for vort forhold til ældre i vor slægt og menighed!

6. GLÆDE

Gud har velsignet mig, så jeg ved, at mine forældre er givet af Gud og har autoritet over mig. Øvrigheden (politi, regering osv) tjener mig i mit land, og i kirken tjener hyrder og lærer mig med Guds ord. Jeg skal modtage disse gaver med glæde. Og der, hvor Gud har givet mig ansvar og myndighed over andre i min familie, på arbejde og i samfund, skal jeg udføre min tjeneste i ydmyghed og erkende, at jeg er Guds tjener, når jeg gør, hvad jer er kaldet til.

BØN

Kære Herre Kristus. Du lærer mig i dit ord og med dit eget liv, at jeg skal ære mine forældre og alle lovlige myndigheder.

Tak, at du har velsignet mig med forældre, som holdt af mig. De var ikke fuldkomne. Men de sørgede for mig, så godt de kunne. Hjælp mig til at ære dem.

Tak for din kirke og for en trofast præst. Du lærer mig dine bud og styrker mig i nåden ved dit Ord.

Tak for lovlige myndighed i mit land både i kommune og regering og for politiet. Lad dem tjene dig til gavn for vort land og folk.

Tak for den glæde, jeg modtager gennem mennesker, du har givet myndighed over mig. Gør mig taknemmelig og lad mig vise dem den ære, som jeg skylder ære.

Jeg bekender, at jeg ofte har syndet mod mine forældre og dem, du i godhed satte over mig. Jeg viste ikke respekt. Jeg tænkte dårligt om autoriteter i stedet for at underordne mig. Herre, tilgiv mig! Lad mig atter frydes over din frelse (Sl 51,14).

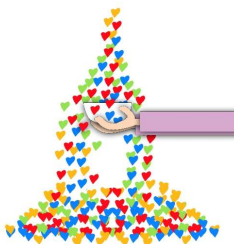
Giv mig glæde til at elske og tjene min familie. Giv mig styrke i legeme og sjæl, så jeg tjener dem, du har givet myndighed over mig. Giv mig og mine et godt liv her i tiden og det evige liv af nåde ved Jesus Kristus. Amen.

Læs mere om det fjerde bud i Store Katekismus side 61-75 (Credos udgave)

5. bud

Du må ikke begå drab!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke volder vor næste nogen skade på hans liv eller tilføjer ham nogen lidelse, men hjælper ham og står ham bi i al legemlig nød.

Prædikerens Bog 3 v1 og v3-4: *Alting har en tid, for alt, hvad der sker under himlen, er der et tidspunkt. En tid til at slå ihjel, en tid til at helbrede. En tid til at rive ned, en tid til at bygge op. En tid til at græde, en tid til at le.*

Gud har uddelegeret til øvrigheden magten til at straffe dem, som ødelægger andre mennesker. Men den magt har han ikke givet til forældre eller til den enkelte af os. I det femte bud forbyder han os at gøre det og påbyder os, at vi i stedet hjælper vor næste – både ven og fjende!

... så vi ikke volder vor næste nogen skade på hans liv

Når vi hører dette bud, tænker vi måske, at vi hurtigt kan gå videre til det næste bud. For jeg er jo ikke nogen morder. Det er der ikke ret mennesker, der er. Derfor kunne det godt se ud, som om vi på vejen mod lykken kan forbi gå dette bud og i stedet standse op ved større udfordringer, end dette bud giver. Men vent lige lidt! Ligesom med alle andre bud kræver Gud også her, at vi er fuldkomne: ⁴⁸ *Så vær da fuldkomne, som jeres himmelske fader er fuldkommen! (Matt. 5,48).*

Det krav og den byrde, som dette bud lægger på os, svækker Jesus ikke. Tværtimod viser han os, at vi overtræder dette bud, også selv om vi ikke fysisk har dræbt et andet menneske. Han afslører, at vrede føder drab.

I har hørt, at der er sagt til de gamle: «Du må ikke begå drab,» og: «Den, der begår drab, skal kendes skyldig af domstolen.» Men jeg siger jer: Enhver, som bliver vred på sin broder, skal kendes skyldig af domstolen; den, der siger: Raka! til sin broder, skal kendes skyldig af Det store Råd; den, der siger: Tåbel! skal dømmes til Helvedes ild. Når du derfor bringer din gave til alteret og dér kommer i tanker om, at din broder har noget mod dig, så lad din gave blive ved alteret og gå først hen og forlig dig med din broder; så kan du komme og bringe din gave. Skynd dig at blive enig med din modpart, mens du er på vej sammen med ham, så din modpart ikke overgiver dig til dommeren og dommeren igen til fangevogteren, og du kastes i fængsel. Sandelig siger jeg dig: Du slipper ikke ud derfra, før du har betalt den sidste øre. (Matt 5,21-26)

Luther sammenfatter det: *Kristus udlægger og sammenfatter: Man må hverken slå ihjel med hånden, med hjertets tanker, med mundens ord eller med tegn og gebærder eller med hjælp og råd. Det er derfor i dette bud forbudt enhver at vredes, som sagt med*

undtagelse af forældrene og øvrigheden, der står i Guds sted. For Gud og de, som udfører hans gerning, har ret til at vredes, skælde ud og straffe, netop i anledning af dem, som overtræder dette og andre bud. (St. Kat. S. 75-76).

Dette bud tager altså ikke øvrighedens ret og pligt til at straffe forbrydere (Romerbrevet 13,1-4). Det forbyder heller ikke soldater at deltage i retfærdige krige.

Jeg har ikke myrdet nogen. Men jeg har hadet. Ifølge Nye Testamente er jeg derfor en morder. Hvorfor valgte jeg at tænke sådanne frygtelige tanker om gengældelse i stedet for tilgivelse og glæde? Hvad gavnede mit had? I hvert fald ikke min bror (Matt 18,21-35). Og hvad får jeg selv ud af mit had andet end Guds vrede og straf?

Til samtale

- Overvej Matt 5,21-26, hvordan det rammer jer.
- Læs Rom 13,1-14 og Lukas 3,14. Hvorfor og hvornår kan og må øvrigheden straffe? Kan en kristen være soldat for at beskytte sit land?

... eller tilføjer ham nogen lidelse

Tag på rejse fra Jerusalem til Jeriko. Der møder du måske et menneske, som har brug for din hjælp. Tænk på fortællingen om den barmhjertige samaritaner (Lukas 10,30-37). Her er et menneske, som lider. Det er andres skyld, ikke din. Men du kommer forbi. Du ved om lidelsen. Her er to muligheder: du kan gå forbi, eller du kan standse op og hjælpe, ikke kun med et godt ord, men med dit æsel, dine penge og med omsorg, der rækker ud i fremtiden, sådan som samaritaneren hjalp. Hvis du ikke hjælper, tilføjer du det lidende menneske yderligere lidelse. Der er to måde at se sin næste på: a) med omsorgens øjne, som Jesus har, eller b) med levittens og præstens øjne, som vi alle er født med, desværre. Med selvskhedens øjne og blik, forbigår vi vor næstes ensomhed og smerte, lidelse og nød. Og vi overtræder det 5. bud og er mordere.

Til samtale

- Overvej, hvordan levitten og præsten blev mordere ved at se – og gå forbi.
- Hvordan dømmes denne beretning dig? Hvordan trøster den dig?

... men hjælper ham og står ham bi i al legemlig nød.

Den positive side af dette bud kan virke endnu mere fordømmende på os. Jeg skal hjælpe og stå min næste bi i al legemlig nød. Og nu mærker jeg, hvor ligegyldighed jeg har været, når jeg talte om min næste. Jeg hjalp slet ikke der, hvor jeg burde have gjort det. Når andre virkelig havde brug for at jeg delte mine penge med dem, da følte jeg det, som om jeg skulle aflevere noget helligt, som tilhørte mig. Og jeg afviste det. Og hvad vil Kristus sige til mig på dommens dag? Vil han sige: *Alt, hvad I ikke har gjort mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig!* (Matt 25,45)?

Til samtale

- Hvordan bruger Luther Matt 25 i udlægningen af det femte bud? (Se St.Kat.).
- Er der nogen undskyldning for os? Hvad skal vi gøre?

Når vi hører det femte bud, fører det os ind i bøn til Jesus

O, Jesus, hjælp mig. Jeg tænker kun på mig selv, og der er ingen glæde i mig. Og andre har ikke noget at glæde sig over ved mig. Jesus, hjælp mig!

JESUS: du hjalp en mand med en uren ånd (Mark 1,25). Du helbredte syge og fortrykte (Mark 1,29-30). Du havde medlidenhed med spedalske, du rørte dem og rensede dem (Mark 1,41). Du helbredte en lam (Mark 2,3-12). Du helbredte manden, som var besat af en dæmon (Mark 5,1-20). Du helbredte en kvinde, som led af blødninger (Mark 5,34). Du opvakte Jairus' datter (Mark 5,42). Du gav mad til fem tusind (Mark 6,30-44). Du havde medlidenhed med den kanaanæske kvinde (Mark 7,24-30), du gav mad til fire tusind (Mark 8,1-10), du helbredte en blind mand i Betsajda (Mark 8,22-26), og meget mere. Du, Jesus elskede dine fjender, og du gør det stadig: "Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør!" (Luk 23,34). Kære Kristus, du holdt det femte bud for mig.

Til samtale

- Hvad sker der med os og vore øjne, når vi ser på Jesus og hører evangeliet om, hvad han har gjort for os og for alle?

GLÆDE og BØN

Det femte bud afslører syndens dybde i mit selviske hjerte og anklager mig. Alligevel tror jeg, at Jesus tilgiver mig mine synder. Han giver mig glæde til at tjene andre i kærlighed.

Herre Jesus: Undervis mig med dit ord og dine gerninger, så jeg ikke dyrker de onde tanker ord og handlinger mod min næste. Fortæl mig igen, at det er min pligt at hjælpe andre i ensomhed, lidelse og nød. **Jeg takker dig, Jesus**, at du kalder mig ud af mine synder ved Lovens klare ord. Når du i evangelierne fortæller mig, hvordan du levede og var over for mennesker, giver du mig et lysende eksempel til efterfølgelse. **Jeg bekender min mangel på glæde**, og hvordan jeg igen og igen har overtrådt dette bud både aktivt og passivt. Jeg bekender min synd. Mine tanker, ord og handlinger fordømmer mig.

Herre Jesus: Du tager dig af mig, ligesom den barmhjertige samaritaner tog sig af den halvdøde mand. Du lindrer mine sår, løfter mig op på dit æsel og bringer mig til et herberg. Du tilgiver både mine hadefulde tanker og det, jeg har forsømt over for mine nærmeste og andre mennesker. Du har elsket mig først. Herre, giv mig kærlighedens øjne, så jeg ikke ser bort fra andres lidelse. Lad mig elske andre, fordi du har elsket mig først. Det beder jeg om, fordi du elsker mig. Amen.

Store Katekismus om det femte bud:

Vi er nu færdige med det åndelige og det verdslige regimente, dvs den lydighed, vi skylder såvel den guddommelige (1.-3. bud) som den faderlige myndighed (4. bud). Nu træder vi derimod ud af vort eget hus og hen blandt naboerne for at lære, hvordan vi skal leve med hinanden, enhver med sin næste. Derfor er Gud og øvrigheden ikke indbefattet i dette bud, og den magt, de har til at slå ihjel, er ikke taget fra dem. ... Det, som her forbydes, angår derfor ikke øvrigheden, men privatpersoner i forhold til hinanden. (St. Kat. S. 75).

Hovedindholdet kan sammenfattes således:

For det første, at man ikke tilføjer nogen uret med hånd eller gerning; dernæst at man ikke lader sin tunge bruge til ord eller råd, der skader næsten. Endvidere, at man ikke benytter eller tillader brug af noget middel eller nogen måde, hvorved nogen kan skades. Endelig, at vi ikke må være fjendtligt sindet mod nogen eller unde ham ondt af vrede og had. Legeme og sjæl bør altså være uden skyld over for enhver, især over for den, der ønsker eller tilføjer dig selv ondt. Thi at være ond mod dem, der både under og gør godt mig dig, er ikke menneskeligt, men djævelsk.

For det andet, dette bud overtræder ikke alene den, der handler ondt, men også den, der kan gøre noget godt mod næsten, forhindre eller afværge noget ondt, eller som kan beskytte og redde ham, så at der ikke tilføjes ham uret eller skade, men ikke gør det. Hvis du lader en gå nøgen omkring, skønt du kunne give ham klæder, så har du ladet ham fryse ihjel. Ser du en lide slut uden at give ham mad, lader du ham dø af sult. ... Du har unddraget ham din kærlighed og berøvet ham den velgerning, som kunne have reddet hans liv. Derfor er det med god grund, Gud kalder alle for mordere, der i nød og fare for legeme og liv ikke yder råd og hjælp, og på dommens dag vil han fælde en skrækkelig dom over dem, idet han, som Kristus selv forkynder (Matt 25,42-43), vil sige: For jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj, jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig.

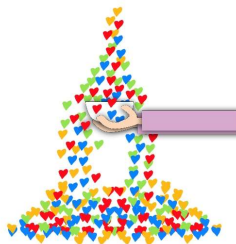
Det vil sige: I havde gerne ladet mig og mine dø af sult, tørst eller frost, sønderrive af vilde dyr, sygne hen i fængsel eller gå til grunde i nød. Hvad er det andet end at blive kaldt mordere? ... Derfor er det Guds egentlige mening, at vi ikke skal tilføje noget menneske ondt, men vise enhver velvilje og kærlighed. Som sagt gælder det især dem, som er vore fjender. At gøre godt mod sine venner er derimod en almindelig hedensk dyd, som Kristus siger (Matt 5,46-47). Her har vi nu igen Guds ord, som vil opmuntre og tilskynde os til sande, ædle og store gerninger som mildhed og tålmodighed, kort sagt, kærlighed og velvilje mod vore fjender, og Gud vil minde os om stadig at tænke på det første bud: at han er vor Gud, det vil sige, han vil hjælpe, bistå og beskytte os, idet han betvinger den lyst, vi har, til at hævne os.

Dette skulle man nu for alvor indskærpe, så havde vi hænderne fulde af de gode gerninger, der skulle gøres. (St. Katekismus side 75-79, Credos udgave).

6. bud

Du må ikke bryde ægteskabet!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi så vi lever rent og kysk i ord og gerning og som ægtefolk elsker og ærer hinanden.

Ordsprogenes Bog 5,18: Velsignet være din egen kilde, glæd dig over din ungdoms hustru!

... så vi så vi lever rent og kysk i ord og gerning

Af alt det, som synden har fordrejet og ødelagt, er der ikke noget mere frygteligt i denne verden end sex og ægteskab. Når sex som ren lyst leves ud uden for ægteskabets bånd, driver det mennesker ud i ensomhed i jagten for falsk tilfredsstillelse. Det efterlader børn som faderløse, familier blive slået i stykker, og der er ufatteligt mange lidelser og store sociale skader.

I bibelen formaner vi til at holde os fra utugt. Og i den sammenhæng advares også mod sjofel snak.

Men utugt og al slags urenhed og griskhed må end ikke nævnes iblandt jer; det sømmer sig ikke for hellige. Heller ikke skamløshed og tåbelig snak eller overfladisk vid; det passer sig ikke, men derimod taksigelse. (Ef 5,3-4)

Bibelen fordømmer sex uden for ægteskabet:

Ved I ikke, at uretfærdige ikke skal arve Guds rige? Far ikke vild! Hverken utugtige eller afgudsdyrkere eller ægteskabsbrydere eller mænd, der ligger i med mænd, (1 Kor 6,9)

Vor verden er fuldt af seksuelt misbrug. Og vi får ingen hjælp i vort syndige kød. Hvordan kan kristne få styrke til at leve kysk, anstændigt og rent? Jesus! Svaret på alle seksuelle synder, hvad enten man er gift eller ugift er svaret Jesus. Bekend dine synder dagligt. Undgå det, som kødet kan bruge til utugt. Hold dig til Jesus og hans ord.

De fristelser, der har mødt jer, er kun menneskelige. Og Gud er trofast; han vil ikke tillade, at I fristes over evne, men vil sammen med fristelsen også skabe udvej, så ikke bukkes under. (1 Kor 10,13)

Til samtale

- Overvej Paulus advarsel Ef 5,3-4 er aktuel for jer: Fjernsyn, serier, litteratur.
- Hvordan kan man sige, at JESUS er svaret på alle seksuelle synder?
- Læs Salme "Jesus dine dybe vunder" vers 2. Hvilken hjælp er her til os?

... og som ægtefolk elsker og ærer hinanden

Da Gud havde skabt kvinden og førte hende hen til Adam, udbrød han:

«Nu er det ben af mine ben og kød af mit kød. Hun skal kaldes kvinde, for af manden er hun taget.» (1 Mos 2,23)

Der er næppe nogen gave, som er mere herlig og underfuld end kvinden og mandens indbyrdes forhold i kærlighed. Jesus bekræftede den seksuelle gave i ægteskabet mellem mand og kvinde:

Han sagde: «Har I ikke læst, at Skaberen fra begyndelsen skabte dem som mand og kvinde og sagde: «Derfor skal en mand forlade sin far og mor og binde sig til sin hustru, og de to skal blive ét kød»? Derfor er de ikke længere to, men ét kød. Hvad Gud altså har sammenføjet, må et menneske ikke adskille.» (Matt 19,4-6)

"Dette bud henvender sig direkte til dem, som er gift og lever i ægteskab. Læg mærke til, hvordan Gud lovpriser denne stand" (Luther i St. Katekismus). Gud skabte og indstiftede ægteskabet, for at mand og kvinde kunne leve sammen i gensidig selvopofrende kærlighed. Tilrækningens glæde, hengivenhed og at blive "et kød" med sin ægtefælle er en gave fra Skaberen til de mennesker, han skabte. Og han vil gennem mandens og kvindens fællesskab og sammenhold skabe liv og sørge for den slægt, som kommer.

Til samtale

- Læs disse tre steder i Bibelen: 1 Mosebog 2,24, Matt 19,5 og Ef 5,31
- Tal om de tre ting, som ligger i Guds indstiftelse af ægteskabet: "FORLADE...", "BINDE SIG ...", "BLIVE ...".

Apostlen Paulus beskriver det kristne ægteskab ved at sammenligne med forholdet mellem Kristus og kirken. Kristus er kirkens hoved. Han elsker kirken som sit eget legeme. Han gør den smuk og ren og giver sig hen i døden for kirken. Kirken bøjer sig under Kristus i kærlighed og tjener ham, fordi han er hendes frelser.

Sådan skal kvinden underordne sig i kærlighed og tjene sin mand. Og sådan skal manden ofre sig i kærlighed for sin hustru.

I hustruer under jeres mænd som under Herren; or en mand er sin hustrus hoved, ligesom Kristus er kirkens hoved og sit legemes frelser. Ligesom kirken underordner sig under Kristus, sådan skal også I hustruer underordne jer under jeres mænd i alt. Mænd, elsk jeres hustruer, ligesom Kristus har elsket kirken og givet sig hen for den for at hellige den ved at rense den i badet med vand ved ordet, for at føre kirken frem for sig i herlighed, uden mindste plet eller rynke, hellig og lydefri. Sådan bør også mændene elske deres hustruer som deres eget legeme. Den, der elsker sin hustru, elsker sig selv. (Ef 5:22-28)

Paulus beskrivelse af Guds formål med ægteskabet giver ikke manden ret til at herske som en tyrann og påbyder heller ikke kvinden at bøje sig under en tyrannisk mand.

Tænk på Kristus og Kirken!

Hustruen er givet til manden som en hjælper fra Gud, som passer til ham (1 Mosebog 2,18). I bibelen er Hjælperen som regel Gud selv. Læs Sl 121,1-2. Dette store ord bruger Gud om kvinden i forholdet til manden.

Ægteskabet er et partnerskab, hvor ægtefællerne er lige over for Gud. De har fysisk, intellektuelt og åndeligt fællesskab med hinanden. Og de skal vokse sammen både i gode og onde dage, hvor de skal dele både sorg og glæde i medgang og modgang.

Til samtale

- Tal om, hvordan Jesus er Herre – og samtidig ikke er tyrann! Hvordan kan en mand bære ansvar uden at være en tyrann?
- Tal om, hvordan menigheden underordner sig under Kristus. Hvad betyder denne sammenligning for en hustru i forholdet til manden?

3. Jesus og ægteskabet

Ægteskabet er også givet, for at de, der er gift, kan leve seksuelt "rent og kysk i ord og gerning". Man må kun have samleje med sin ægtefælle. Ægteskab, kærlighed og sex hører sammen. Men hvordan er det muligt at fastholde i praksis?

Jesus elsker ægteskabet. Både ægtefolk og alle unge, som overvejer at blive gift, bør læse og genlæse fortællingen om Jesus' første undergerning ved brylluppet i Kana. Jesus var indbudt. Og han tog til bryllup. Bryllup er en glædelig fest, som Jesus vil deltage i. – Ved brylluppet i Kana skulle tjenerne sørge for at bringe vin ind til gæsterne. Men vinen slap op. Og Jesus' mor fortalte det til Jesus. Og han forvandlede vand til vin, som var så god, at gæsterne tænkte, at værten havde gemt den bedste vin til sidst.

Jesus kunne vel ikke have valgt en bedre måde at vise på, at han står bag ægteskabet og støtter det i ét og alt. Vi behøver i dag mere end nogensinde før at tage imod Jesus' støtte af ægteskabet.

Jesus hjælper os, når vi lytter til hans undervisning. Han siger "Hvad Gud har sammenføjet!" (Matt 19,6). Det første løfte til Adam og Eva gælder stadig: "Bliv frugtbare og opfyld jorden!" (1 Mos 1,28). Få børn! "Lykkelig den mand, der fylder sit koger med dem (sønner)" (Sl 127,5).

Verdens syn på seksualiteten vende op og ned på, hvad det handler om. Her praktiserer man: "Bliv ét kød (hav sex) og forlad hinanden (og find en ny partner)." Gud siger derimod: "Forlad far og mor og bliv ét kød (for livet)!"

Hvordan kan ægteskabet overleve i en verden, når vi synder både mod Gud, mod vor ægtefælle og vore børn?

Gud bygger et værn op omkring ægteskabet, når vi lytter til Loven og Evangeliet. Her ser vi, hvilken gave ægteskabet er – trods synd og svigt. Når vi vedblivende hører Guds ord, vil vi holde fast ved, at vort ægteskab er Guds gode vilje for mig og min ægtefælle. Og evangeliet giver os tilgivelse og nåde, som vi kan dele med hinanden. Jesus opfyldte loven for os. Han betalte straffen for alle vore synder.

Hos Jesus finder vi glæde, uanset hvor store udfordringerne er i ægteskabet.

Til samtale

- Hvorfor er det vigtigt med rækkefølgen: Forlad – og bind jer til – og bliv ... ?
- Tal om, hvorfor det er forkert først at blive ét kød seksuelt og derefter løse sig fra og forlade hinanden?
- Hvad vil det sige at ære sin ægtefælle? Find eksempler i praksis!

4. GLÆDE og BØN

Jeg glæder mig over, at Gud har givet ægteskabets gave til os mennesker. Det er hans gave, så vi kan leve rent og kysk i ord og gerning. Og når jeg synder og falder, må jeg vende om til Gud i anger og tro. På grund af Jesus er jeg Guds kære barn.

Herre Jesus, du forsvarede ægteskabet, da skriftkloge spurgte om skilsmisse. Du var også med ved brylluppet i Kana. Herre, lær os at ære det, du ærer. Lær os, hvilken stor gave ægteskabet er for mand og kvinde og for børnene.

Herre Jesus, du elsker børn. Du sagde jo: "Lad de små børn komme til mig!" og du tog dem i favn. Du som er livets kilde, du er også kilden til frugtbarhed i ægteskabet. Lad os tage imod denne gave, og giv os ægtefæller overfor hinanden også for deres børns skyld.

Jeg bekender mine grimme synd mod dig og min ægtefælle. Mit liv er elendigt og smittet med synd. Jeg ærer ikke ægteskabet, som jeg burde, og alt for tit undlader jeg at elske og tjene min ægtefælle.

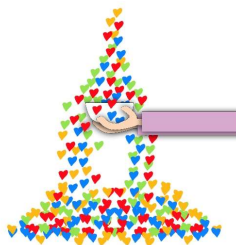
Kære Herre. Jeg trygler dig om at give mig dit syndfrie og retfærdige liv og seksuelt rene liv. Tilgiv mig mine synder. Styrk mig i kærlighedens tjeneste i morgen. Vær nær i alle kristne ægteskaber og sørg for dem, ligesom du sørgede for brudeparret i Kana. Amen.

Læs mere om det sjette bud i Store Katekismus side 79-83 (Credos udgave)

7. bud

Du må ikke stjæle!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke tager vor næstes penge eller ejendom eller tilvender os dem ved falske varer eller anden uredelighed, men hjælper ham at bevare, hvad han ejer, og bedre sine kår.

2 Korintherbrev 6,10: som bedrøvede, dog altid glade, som fattige, der dog gør mange rige, som de, der intet har og dog ejer alt.

Hvor kommer vores ting og ejendom fra?

Hvis vi overvejer, hvad vi fik op gennem barndommen, må vi jo sige, at alt var gaver. Gud gav os det hele gennem vore forældre og søskende, bedsteforældre, onkler og tanter, naboer og venner, skolelærere og kristne i menigheden.

Men da vi tog en uddannelse og begyndte at tjene penge, skaffede selv det meste ved vort arbejde ... eller gjorde vi? Nej. Det blev ved med at være gaver. Gud gav os helbred og uddannelse og arbejde, så vi kunne tjene penge. Selv om det så ud, som om det var ved hjælp af vores arbejde og løn, at vi kunne få ejendom, bil, møbler, tøj osv., så var det alt sammen dog fra Gud. Gud gav os jo livet hver morgen. Han gav helbred. Han velsignede. Og da vi blev voksne, gav han os mulighed for at hjælpe andre med det, vi tjente: vores ægtefælle, familie, børn og gamle forældre. Og vi fik mulighed for at give til Guds rige, så evangeliet kunne forkyndes i kirken og bringes til andre. Men så vi det? Indså vi det?

Paulus siger i Efeserbrevet 4,28: *Den, der stjæler, må ikke mere stjæle, men skal tværtimod slide i det og selv frembringe noget godt med sine hænder, så han har noget at give af til den, der har behov for det.* Han forklarer betydningen af det 7. bud for os. Det betyder for det første, at vi ikke må tage andres ting eller ejendom ved snyd eller anden uærlighed. Og dernæst betyder det, at vi skal slide i det, for at de kan have noget at give af til dem, der har behov for det.

Hvis vi har slidt i det, er det nærliggende at vi siger til os selv: "Når du har slidt så hårdt i det og tjent så godt, så har du bestemt også lov til at bruge mange penge på dig selv." Lyt igen til Paulus ord. Han siger jo noget andet.

Til samtale

- Hvad vil det sige at "slide i det"?
- Og hvad siger han, at vi skal have som formål, når vi slider i det?

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ...

I Lille Katekismus begynder forklaringen til alle 10 bud med:

Det vil sige: *Vi skal frygte og elske Gud, så vi ...*

For gode gerninger kommer ikke af sig selv. De kommer først, når vi frygter og elsker Gud. Og det gør vi ikke, før vi lærer ham at kende som vores nådige og barmhjertige Far og Frelser. Gode gerninger begynder med, at Gud frelser os af nåde.

Her er stærke ord, som viser os, hvor det kristne liv stammer fra:

2. Kor 5,14-15: Thi Kristi kærlighed tvinger os, fordi vi har sluttet, at når én er død for alle, er de alle døde. Og han døde for alle, for at de, der lever, ikke længere skal leve for sig selv, men for ham, der døde og opstod for dem.

2 Kor 6,10: ... som bedrøvede, dog altid glade, som fattige, der dog gør mange rige, som de, der intet har og dog ejer alt.

Til samtale

- Læs 2 Korintherbrev 8,9: *... og I kender vor Herre Jesu Kristi nåde, at han for jeres skyld blev fattig, skønt han var rig, for at I kunne blive rige ved hans fattigdom.* Og læs 2 Korintherbrev 8,4-8.
- Hvad håber Paulus, at de kristne i Korinth vil gøre, fordi de kender vor Herre Jesu Kristi nåde?

... så vi ikke tager vor næstes penge eller ejendom eller får fat i dem ved snyd.

Måske kan vi undre os over, at det skulle være nødvendigt at minde kristne om ikke at stjæle og snyde hinanden og andre. Men det er åbenbart nødvendigt. Menigheden i Efesus fik det direkte at vide af Paulus. Og vi får det at vide. Vi forstår måske først, at vi har overtrådt dette bud og syndet imod Gud, når vi lytter til Jesus i Bjergrædikenen. Læs Matthæus 6,19-24! Her taler han om at tjene to herrer. Gud eller mammon. Ligesom Gud er vores Herre, når vi tror på ham, sådan kan også Mammon blive vores herre, som vi er afhængige af og arbejder for. Og i Kolossenserbrevet nævner apostlen Paulus fem synder, som vi må overgive til døden: *Så lad da det jordiske i jer dø: utugt, urenhed, lidenskaber og onde lyster, og griskhed, for det er afgudsdyrkelse. (Kol 3,5)*

Vi tænker måske, at utugt og onde lyster er noget af det værste. Og det er da også grimt og slemt. Men Paulus nævner griskhed sammen med utugt og onde lyster, og han siger, at griskhed er afgudsdyrkelse. Og hvad er værre end afgudsdyrkelse?

Paulus siger, at vi skal lade disse synder dø i os. Det er ord til enhver af os, som er

kender til griskhed, uanset om vi er unge, voksne eller pensionister.

Til samtale

- Hvorfor kæder Jesus mammon og bekymringer sammen i Matt 6,19-24?
- Hvorfor siger Paulus, at griskhed er afgudsdyrkelse?
- Hvordan finder vi ud af, om vi selv er griske, eller om vi bare er "sparsommelige"?

Det her gør os ikke glade. Vi får brug for tilgivelse og frelse.

Da er det godt at læse videre i Matthæus 6,25ff, hvor Jesus trøster os og ved ordet giver os tillid til, at Gud er vores Far og Frelser. Han lover, at Gud vil sørge for os, som er "lidettroende". Og i indledningen til bjergprædikenen siger han: "*Salige er de, som hungre og tørster efter retfærdighed, for de skal mættes!*" (Matt 5,1-12).

Jesus var selv rig og blev fattig for vor skyld. Vi har lært vor Herres nåde at kende. Da kan vi jo kun være glade. Evtigt glade! Jesus holdt loven for os. Og han bar vore synder op på korset. Ved Evangeliets ord bliver han vores Herre. Og han viser os, hvad vi skal gøre! Og han mener det! Vi skal!!

... men hjælper ham at bevare, hvad han ejer, og bedre sine kår.

Martin Luther gør som Paulus i Efserbrevet 4,28: Han opfordrer os til at slide i det, så vi kan hjælpe andre. For os skal det ikke handle om at blive rige og velhavende, men om at hjælpe! Det er meningen med at have overskud på den private betalingsbalance!!

Paulus forklarer det også i 2 Korintherbrev 9,7-9, hvor det handler om at hjælpe de kristne, som var blevet ramt af hungersnød i Jerusalem. Der blev samlet ind. Og Paulus siger til dem, at Gud har magt til at give dem, så de har rigeligt både til sig selv og til andre:

Men enhver skal give, som han har hjerte til -- ikke vrangvilligt eller under pres, for Gud elsker en glad giver. Gud magter at give jer al nåde i rigt mål, så I altid i alle måder har nok af alt og endda overflod til at gøre godt -- som der står skrevet: Han strøede ud, han gav til de fattige, hans retfærdighed består til evig tid.

Til samtale

- Kan en kristen gøre gode gerninger, som er til gavn for andre?
- Når en kristen giver i glæde, er det Gud, der giver gennem den kristne til dem, som er i nød. Hvordan kan denne sandhed hjælpe os til at give i glæde?

GLÆDE OG BØN

Jeg er glad, fordi jeg ved, at når jeg er fanget af griskhed og anser penge og ejendom for at være vigtigere end Gud, så har Jesus holdt det 7. bud for mig i mit sted. Jesus er min Gud og Herre. Mit hjerte skal ikke regeres af griskhed. Jeg er fri til at bruge mine penge og ejendom til at tjene Kristus og min næste.

Kære Jesus. Du har sagt til os, at *vi ikke skal være bekymrede for føde og klæder, fordi din og vores Far vil sørge for os* (Matt 6,25-33). Og du *forbarmer dig over svage og fattige, du redder de fattiges liv; fra undertrykkelse og vold udfrier du dem, deres blod er dyrebart i dine øjne* (Sl 72,13-14).

Kære Kristus, du som er god og barmhjertig, alt, hvad jeg har og ejer er jo fra dig.

*Tak for mit liv og legeme.

*Tak for lysten til at gå på arbejde og hjælpe andre.

*Tak fordi du velsigner mig, selv om jeg ikke har fortjent det.

*Tak for det arbejde, du har givet mig her i livet.

*Tak for mine forældre og andre, som har ofret deres liv og ejendom på mig.

*Tak for hver en krone, du har givet mig, for at jeg kunne få dækket mine behov, ja, have overflod.

*Tak for min nabo og min næste, og fordi du giver mig mulighed for at hjælpe.

Retfærdige og hellige Gud, jeg bekender for dig,

* at jeg har stjålet ved at undlade at hjælpe;

*jeg har været misundelig på grund af andres rigdom;

*jeg har været utaknemmelig og utilfreds og ikke skønnet på din velsignelse.

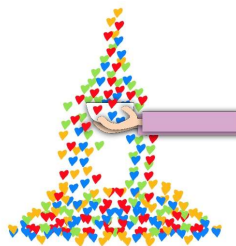
Nådige frelser, tilgiv mig, at jeg har overtrådt det 7. bud. Giv mig glæden tilbage, lad mig se din velsignelse og nåde. Herre, lad mig glæde mig i dig alene. Tak, at du glæder dig over en synder som mig, når du tilgiver mig det hele. Tak for den trøst, jeg mærker i min samvittighed, når jeg går til nadver og får din søns legeme og blod. Tak for de løfter, du giver mig i kirkens gudstjeneste og i andagten ved køkkenbordet. Tak fordi du elsker mig for Jesu skyld. Amen.

Læs mere om det syvende bud i Store Katekismus side 83-90 (Credos udgave)

8. bud

Du må ikke vidne falsk mod din næste!

Det vil sige: Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke lyver vor næste noget på, ikke forråder ham, bagtaler ham eller bringer ham i vanry, men undskylder ham, taler godt om ham og optager alt i bedste mening.

1 Korintherbrev 13,6: *Kærligheden finder ikke sin glæde i uretten, men glæder sig ved sandheden.*

Jakob 3,5: *Tungen er kun en lille legemsdel, men kan prale af stor magt. Tænk på, at den mindste ild kan sætte den største skov i brand.*

... så vi ikke lyver vor næste noget på, ikke forråder ham, bagtaler ham eller bringer ham i vanry

Gud kræver i dette bud, at man taler sandt om hinanden. Det gælder i retssager, men det er også vigtigt i hverdagens liv med hinanden.

Strid og konflikt kan mere end noget fjerne al glæde fra livet i familie, samfund og i den kristne menighed. Tilgivelse og kærlighed skal råde iblandt os. Og når vi lever i strid, oplever vi frygt og store skuffelser.

Men konflikt er uundgåelig blandt syndere. Og det er helt almindeligt, at vi vurderer en situation forskelligt. Når der opstår et problem, kan vi være uenige om, hvad der er årsagen, og hvorfor hvem gjorde hvad. I sådanne situationer kan munden løbe af med os. Og vi kan overdrive og sige ting, som skaber konflikt og ødelægger vores indbyrdes forhold i familien og i menigheden.

2 Korintherbrev 12,20: Jeg er nemlig bange for, at jeg ikke skal finde jer sådan, som jeg ønsker, når jeg kommer, og I heller ikke mig sådan, som I ønsker. Jeg frygter, at der vil være strid, misundelse, vrede, egoisme, bagtalelse, sladder, indbildskhed og forvirring.

Mennesker, som oplever sådanne konflikter i kirken (herunder også præsters koner og børn, lægfolk og unge), kan vende sig mod kirken, så de ikke længere hører evangeliet og modtager nåden i sakramenterne. Når tungen misbruges, kan det få evige konsekvenser. Sådan er det desværre.

Til samtale

- Tal om, hvad Paulus bange for at finde i menigheden i Korinth 2 Kor 12,20.
- Læs, hvad han selv gør, og hvad han opfordrer dem (og os!!) til i kapitel efter, sådan at strid og bagtalelse ikke skal præge os i menigheden (2 Kor 13,7-12).

I Store Katekismus siger Luther:

“Ud over vort eget legeme, vor ægtefælle og vor jordiske ejendom har vi endnu en skat, som vi ikke kan undvære, nemlig æren og det gode rygte. For det gælder om ikke at leve blandt folk i offentlig skam, foragtet af alle og enhver. Derfor vil Gud lige så lidt have næstens rygte, ære og retfærdighed som hans penge og ejendom taget fra ham eller forringet, for at enhver må stå som en ærlig mand for sine kone og sine børn og for tjenestefolk og naboer.” (Credo, Store Katekismus side 90).

I Lille Katekismus nævner Luther nævner fire udsagnsord, når han forklarer, hvad falsk vidnesbyrd er: “ikke **lyver** vor næste noget på, ikke **forråder** ham, **bagtaler** ham eller **bringer ham i vanry**”

1) Lyve: Jesus gav en af sine alvorligste advarsler til de religiøse ledere, som ønskede at slå ham ihjel. Han sagde: “I har Djævelen til fader, og I er villige til at gøre, hvad jeres fader lyster. Han har været en morder fra begyndelsen, og han står ikke i sandheden, for der er ikke sandhed i ham. Når han farer med løgn, taler han ud fra sig selv; for løgner er han og fader til løgneren. ... Den, der er af Gud, hører Guds ord; men I hører ikke, fordi I ikke er af Gud.” (Joh 8,44 og 47).

At lyve er alvorligt og forfærdeligt ifølge Nye Testamente: “Hvis nogen siger: «Jeg elsker Gud,» men hader sin broder, er han en løgner” (1 Joh 4,20). Løgnere dømmes faktisk til helvede. “Men de feje og troløse og afskyelige og morderne og de utugtige og troldmændene og afgudsdyrkerne og alle løgnerne skal få deres lod i søen, der brænder med ild og svovl; det er den anden død.” (Åb 21,8).

2) Forråde: Jeg forråder min næste, når ved om fejl hos min næste og snakker om det til andre. Det er sygt at bruge andres dårlige sider som underholdning.

Men i nogle tilfælde er det måske min opgave at tale personligt med min næste om det, forkerte, han har gjort. Og der kan være alvorlige situationer, hvor jeg i stilhed bør bringe sagen for den rette myndighed, især da, hvis det, min næste er i gang med, kan skade andre. Da forråder jeg ham ikke, men hjælper dem, han måske vil skade.

3) Bagtale er i familie med forræderi. Bagtalelse er, når jeg ikke nævner sagen direkte og fortroligt til den person, som det handler om, og heller ikke i stilhed nævner det for en tredje person for at hjælpe, men i stedet taler dårligt om vedkommende bag hans ryg og snakker med andre om hans fejl og synd, uden at det har som formål at gavne ham.

4) Bring i vanry: At bringe i vanry er at tage min næstes rygte, ære, og gode navn fra ham ved at tale dårligt om ham.

Til samtale

- Hvordan kan man undskylde sin næste, hvis nogen fortæller noget dårligt om ham, og det måske er sandt?
- Hvad kan man gøre, hvis ens næste er i færd med at skade andre?

Luther siger:

For at undgå denne last bør vi være opmærksomme på, at det ikke er pålagt nogen offentligt at dømme og straffe sin næste, selv om han ser ham synde, med mindre han da har befaling til at dømme og straffe. Der er nemlig stor forskel på at dømme synden og at kende den. Det kan godt være, du kender den, men dømme den skal du ikke. Jeg kan godt se og høre, at min næste synder, men det er ikke min opgave at fortælle det til andre. Hvis jeg alligevel griber ind og dømmer og fordømmer, falder jeg i en synd, der er værre end næstens. Ved du altså besked, skal du blot lade dine ører være som en grav, du skal kaste til, indtil du får befaling til at være dommer og til at straffe på embeds vegne. (St. Katekismus, Credo side 92). ... Hvis du træffer en bagvasker, der hænger en anden ud og sværter ham til, så sig ham det lige i synet, så at han rødmer af skam. På den måde vil mange holde deres mund, som ellers er parate til at hænge et stakkels menneske ud, så at han har svært ved igen at komme til hægterne. For ære og anseelse er hurtigt ødelagt, men ikke nemme at få tilbage igen. (Store Katekismus, Credo side 93)

Til samtale

- Overvej de to råd, Luther her giver: At lade sine ører være som en grav – og at modsige en bagvasker, så han rødmer af skam.

... men undskylder ham, taler godt om ham og optager alt i bedste mening.

I stedet skal vi gøre sådan:

1) Undskyldte: Vi skal i stedet dække over vor næstes fejl og mangler og forsvare ham.

2) Tale godt om: Vi skal tildække det, som ikke ser godt ud hos vor næste og nævne det, som er godt.

3) Optage i alt bedste mening:

Luther siger:

”Man skal bruge sin tunge til at sige det bedst mulige om enhver, man skal dække over hans synder og fejl, undskyldte dem og forskønne og skjule dem med hans ære. Grunden skal først og fremmest være den, som Kristus anfører i evangeliet (Matt 7,12), og hvormed han sammenfatter alle budene om næsten: ”Alt, hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer, det skal I gøre mod dem.”

Det er i særlig grad en god og ædel egenskab at udlægge alt, hvad man hører om næsten i bedste mening, hvis det da ikke drejer sig om offentligt kendt ondskab, og holde ham det til gode mod den giftige sladder, der er ivrig efter at opsnappe noget at kritisere næsten for og at udlægge og fordreje det på den værste måde. (St. Kat. Credo side 96-97)

Luther nævner også Matthæus 18,15, hvor Kristus siger: *”Hvis din broder forsynder sig, så gå hen og sæt ham i rette under fire øjne.”* Og han kommenterer og siger:

Dér har du en god og værdifuld belæring om, hvordan du skal styre din tunge, som går lige stik imod den sædvanlige misbrug. Det skal du rette dig efter, så du ikke straks hænger din næste ud over for andre eller bagtaler ham, men formaner ham underfire øje, for at han kan forbedre sig. (St. Katekismus side 94).

Jesus talte altid sandt. Og han sagde sandheden på en måde, så det var til gavn for mennesker. Da man kom til ham med den kvinde, der var grebet i hor, sagde han: *”Den, som er ren, kan kaste den første sten”* (Joh 8,7). Og på korset bad han for sine fjender: *”Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør!”* (Luk 23,34). Jesus opfyldte loven for os og holdt det 8. bud.

Til samtale

- Tal om, hvad det vil sige at sige sandheden i kærlighed. Måske I har et eksempel, hvor det I gjorde det eller ikke gjorde det - uden at nævne navne.

HVORFOR ER JEG EN GLAD LUTHERANER?

Jeg ved, at ord har stor betydning og kraft. **Guds ord** fordømmer og gør levende. **Også ord fra min svage mund** kan ødelægge, helbrede og beskytte.

Gud vejleder mig i Bibelen om, hvordan jeg skal have et positivt og glædeligt forhold til min familie, min nabo og mine medkristne og alle andre. Selv om jeg fejler, stoler jeg på nåden og tilgivelsen fra ham, som på korset bad: *”Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør!”* Luk 23,34.

Kære Jesus, min Frelser og Herre. Du har så omhyggeligt undervist mig om, at hvis jeg tror og er blevet behandlet forkert af andre, da skal jeg tale personligt med vedkommende om det (Matthæus 18). Jeg må ikke lyve, sladre, bagtale eller udsprede et rygte. Jeg skal gøre sådan mod min næste, som jeg ønsker, at han gør mod mig.

Jeg takker dig, Herre, at du har undervist mig så tydeligt og klart, at jeg ved, hvordan jeg skal undgå og forebygge konflikter i mit hjem, i min familie og menighed og i samfundet. Du lærer mig så klart, hvordan jeg kan leve et liv i glæde og have et godt rygte og beskytte min næstes rygte.

Kære Frelser, forbarm dig over mig. Så ofte sagde jeg noget, jeg aldrig burde have sagt. Ofte optog jeg det, andre sagde og gjorde, i en ond mening. Jeg farer op, når andre synder mod mig, og jeg glemmer mine tusinde synder mod dig. I stedet for at gå direkte til min bror og søster for at løse problemet, har jeg talt ondt om dem til andre. Jeg bekender, at jeg har fortjent evig straf.

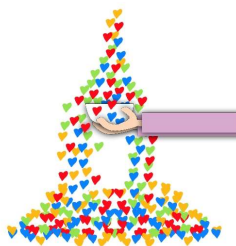
Barmhjertige Gud og Herre, du holdt dette bud for mig, også da du hang på korset og blev hånet og bagtalt. Du blev såret for mine overtrædelser. Tilgiv mig, når jeg synder. Giv mig ved troen vilje, styrke og mod til at forsvare min næste, tale godt om ham og optage alt i bedste mening. Amen.

Læs mere om det ottende bud i Store Katekismus side 90-97 (Credos udgave)

9. bud

Du må ikke begære din næstes hus!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke med list efterstræber vor næstes arv eller hus eller med skin af ret tilegner os det, men hjælper ham og står ham bi, så han kan beholde det.

10. bud

Du må ikke begære din næstes hustru, folk eller kvæg eller noget, der hører din næste til!

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke lokker eller tvinger hustru, folk eller kvæg fra vor næste eller på anden måde får dem fra ham, men holder dem til at blive og gøre deres pligt.

Salme 37,4: Find din glæde i Herren, så giver han dig, hvad dit hjerte ønsker.